

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

คนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล  
และสมาชิกสภาจังหวัด. 2533.

กรมศิลปากร. กฎหมายตราสามดวง. 2521.

กระทรวงมหาดไทย. รายงานแสดงผลการปราบปรามโจรผู้ร้าย พ.ศ.2479 ของ  
กระทรวงมหาดไทย. กทม : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2480.

กระทรวงมหาดไทย. 100 ปีมหาดไทย. กทม : ศิริวัฒนาการพิมพ์, 2535.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. วิเคราะห์เศรษฐกิจไทยโดยพิจารณาโครงสร้างของระบบ  
เศรษฐกิจ. คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 21 - 22 กุมภาพันธ์  
2523.

ขจร สุขพานิช. ฐานันดรไพร่ในประวัติศาสตร์และการเมือง. กทม :  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

คมเนตร ญาณโสภณ. อำนาจท้องถิ่นแบบจารีต และผลกระทบการเปลี่ยนแปลงการ  
ปกครองท้องถิ่นในยุคเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต  
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,  
2534.

ควอริส เวลส์. การปกครองและการบริหารของไทยในสมัยโบราณ. แปลโดยกาญจณี  
สมเกียรติกุล และยุพา ชุมจันทร์, กทม : มูลนิธิโครงสร้างสังคมศาสตร์และ  
มนุษยศาสตร์, 2529.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. วิวัฒนาการทุนนิยมไทย. กทม : สารศึกษาการพิมพ์ 2523.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. รัฐกับสังคมไตรลักษณ์ไทยในแง่พุทธสังคมสยาม. กรุงเทพมหานคร  
: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. 100 ปีแห่งการปฏิรูประบอบราชการ วิวัฒนาการของอำนาจรัฐ และอำนาจการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535
- ชาติชาย เข็มบำรุง. บันทึกการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : มุลนิธิเอเชีย, 2530.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา และพระยาราชเสนา. เทศาภิบาล. พระนคร, 2503.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ และประชุมพระนิพนธ์ เบ็ดเตล็ด. พระนคร : โรงพิมพ์บรรณการ, 2514.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. “เรื่องสนทนากับผู้ร้ายปล้น”, เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ และประชุมนิพนธ์เบ็ดเตล็ด. พระนคร : โรงพิมพ์บรรณการ, 2524.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. สภาพเมื่อแรกสถาปนากระทรวงมหาดไทย. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยารามราชภักดี วัดเทพศิรินทราวาส, 2535.
- ตระกูล มีชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชน และข้าราชการกับการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เดช นูนนาค. การปกครองระบบเทศาภิบาลบางประเทศสยาม พ.ศ.2435 - 2458. แปลโดย ภรณ์ กาญจนนัชชิตี, กทม : มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และ สนพ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ชเนศ อภรณ์สุวรรณ. “รัฐและการเมืองไทยในทศวรรษที่ 1990”. เอกสารหมายเลข 5 ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. การปฏิวัติ พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ : มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2535.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. “รัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทย”, ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (พฤศจิกายน 2534).
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ (บรรณาธิการ). คนธรรมดา. พิมพ์โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา

- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.
- ป.อินทรปาลิต (นามแฝง). เสือดำ. กทม : ผดุงศึกษา, 2529.
- ป.อินทรปาลิต (นามแฝง). เสือใบ. กทม : ผดุงศึกษา, 2529.
- ปิยะฉัตร ปิตะววรรณ. ระบบไพร่ในสังคมไทย พ.ศ.2411 - 2453. กทม : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ปริญญา โทธิศักดิ์. การกำหนดตัวรัฐมนตรีของพรรคการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรค ประชาธิปัตย์ และพรรคประชากรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). รัฐทุน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับ สังคมไทย. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2535.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). คอร์ปชั่นกับประชาธิปไตย ไทย. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2539.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และควิส เบเกอร์. เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. เชียงใหม่ : ซิลเวอร์บุ๊คส์, 2539.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2529
- พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม (บรรณาธิการแปล). สังคมชนบทและเศรษฐกิจข้าวของไทย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการตำราฯ, 2530.
- พระยารามราชภักดี. รามราชรำลึก. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาราม ราชภักดี, 18 พฤษภาคม 2520.
- เพลิง ภูผา (นามแฝง). เสือฝ้าย. กทม : สำนักพิมพ์แฮร์แมน, 2538.
- รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์. กระบวนการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจในประเทศไทย : บทวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง พ.ศ.2475 - 2530. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2532.
- รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์. อนิจลักษณะของการเมืองไทย เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ ว่าด้วยการเมือง. กทม : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, 2526.
- วิชัย เสวะมาตย์. การเลิกทาสในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.

- พระนคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัลย์. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย.  
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์  
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- วีณา เรืองสกุล. การก่อตั้งและพัฒนาการของพรรคชาติไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
 โทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. ธุรกิจนักเลง. จดหมายข่าวสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย  
 ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (2531).
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. เจ้าพ่อในทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ. วิทยานิพนธ์  
 ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย  
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. “โคตรเหง้าเหล่ากอเจ้าพ่อตะวันออก”. ศิลปวัฒนธรรม.  
 (มิถุนายน), 2538.
- สมเกียรติ วันทะนะ. วิเคราะห์ “เสือใบ” “เสือดำ” วีระบุรุษคนยากของ ป.อินทรปาลิต,  
สังคมศาสตร์วิภาษวิธี. กทม : สนพ.วลี, 2524.
- สมเกียรติ วันทะนะ. สองศตวรรษของรัฐ และประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย. วารสาร  
ธรรมศาสตร์. ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน) 2527).
- สมฤดี นิโครพัฒน์ยิ่งยง. “ส.ส.คือใคร ? เวลากับการพัฒนาการเมืองของไทยใน 60 ปีที่  
 ผ่านมา” รัฐศาสตร์สาร. ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (2535).
- สมบัติ จันทร์วงศ์. บทบาทของเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐศาสตร์การเมืองไทย. ศูนย์ศึกษา  
 เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สมภพ มานะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). การขยายตัวของระบอบทุนนิยมในประเทศไทย  
 (พ.ศ.2488 - ปัจจุบัน). กทม : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.
- สนธิ ลิ้มทองกุล. ว่าด้วยปัญหาเจ้าพ่อ. ผู้จัดการรายสัปดาห์ ฉบับพิเศษ 21 - 27  
 พฤษภาคม, 2533.
- สุวรรณ สตาอนันท์ และเนื่องน้อย บุญเนตร (บรรณาธิการ). คำและร่องรอย  
ความหมายของคำ. กทม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สุวิทย์ ไพบูลย์วัฒน์. วิวัฒนาการเศรษฐกิจในชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ.2394 - 2495. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. 2504 - 2505.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ). ชนชั้นกลางบนกระแสประชาธิปไตย. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ). จิตสำนึกและอุดมการณ์ของประชาธิปไตยร่วมสมัย. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

เสฐียร โกเศศ. (นามแฝง). การศึกษาเรื่องประเพณีไทย และชีวิตของไทยสมัยก่อน. กทม : มุลนิธิเสฐียร โกเศศ- นาคะประทีป และคลังวิทยา, 2521.

เสฐียร โกเศศ (นามแฝง). พื้นความหลัง. กทม : ศึกษิตสยาม, 2510.

อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว.. สังคมไทยในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325 - 2416.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

อนุমানราชชน, พระยา (ยง เสฐียร โกเศศ). การศึกษาประเพณีไทยและชีวิตชาวไทยสมัยก่อน. พระนคร : คลังวิทยา, 2515.

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสมชัย ฤกษ์วารักษ์ (เสียเหย).

วัดนางในธรรมิการาม อ่างทอง, 2533.

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์นรกิจบริหาร. วัดธาตุทอง

กรุงเทพฯ, 18 เมษายน 2513.

## หนังสือพิมพ์

กรุงเทพธุรกิจ	วันที่ 7 มิถุนายน 2531.
กรุงเทพธุรกิจ	วันที่ 14 กรกฎาคม 2535.
ข่าวพิเศษ	ปีที่ 11 ฉบับที่ 563 2531.
ข่าวพิเศษ	ปีที่ 12 ฉบับที่ 671 2533.
ข่าวพิเศษ	ปีที่ 12 ฉบับที่ 675 2533.
ฐานเศรษฐกิจ	วันที่ 10 - 17 พฤษภาคม 2532.
เดลินิวส์	วันที่ 17 พฤษภาคม 2533.
เดลินิวส์	วันที่ 24 พฤษภาคม 2533.
ไทยรัฐ	วันที่ 15 มิถุนายน 2531.
ไทยรัฐ	วันที่ 22 กรกฎาคม 2531.
ไทยรัฐ	วันที่ 26 กรกฎาคม 2531.
ไทยรัฐ	วันที่ 20 เมษายน 2533.
ไทยรัฐ	วันที่ 21 พฤษภาคม 2533.
ไทยรัฐ	วันที่ 21 พฤษภาคม 2534.
ไทยรัฐ	วันที่ 24 พฤษภาคม 2533.
ไทยรัฐ	วันที่ 7 สิงหาคม 2534.
นครไทย ฉบับพิเศษ	วันที่ 30 ธันวาคม 2502
แนวหน้า	วันที่ 14 พฤษภาคม 2533.
บ้านเมือง	วันที่ 6 มิถุนายน 2531.
บ้านเมือง	วันที่ 6 มกราคม 2535.
บ้านเมือง	วันที่ 12 มกราคม 2535.
ประชาชาติธุรกิจ	วันที่ 3 กันยายน 2531.
ผู้จัดการ	วันที่ 11 - 17 มิถุนายน 2533.
พิมพ์ไทย	กันยายน 2502.
สยามจดหมายเหตุ	ปีที่ 5 ฉบับที่ 44 2533.
สยามรัฐ	วันที่ 24 พฤษภาคม 2531.

สถานการณ์	วันที่ 10 กันยายน 2533.
เสียงอ่างทอง	กันยายน 2502 - พฤศจิกายน 2503.
คู่อากาศ	ปีที่ 3 ฉบับที่ 113 2526.
เส้นทางเศรษฐกิจ	วันที่ 28 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน 2533.
หลักไทย	ปีที่ 7 ฉบับที่ 335 2531.
หลักไทย	ปีที่ 9 ฉบับที่ 434 2533.
มติชน	วันที่ 21 มิถุนายน 2531.
มติชน	วันที่ 27 มิถุนายน 2531.
มติชน	วันที่ 7 กรกฎาคม 2531.
มติชน	วันที่ 21 พฤษภาคม 2531.
มติชน	วันที่ 21 พฤษภาคม 2533.
มติชน	วันที่ 21 กรกฎาคม 2533.
มติชน	วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2534.
มติชน	วันที่ 20 พฤษภาคม 2534.
มติชน	วันที่ 7 สิงหาคม 2534.
มติชน	วันที่ 1 กันยายน 2534
มติชน	วันที่ 19 ตุลาคม 2534
มติชน	วันที่ 20 ตุลาคม 2534.
มติชน	วันที่ 5 มกราคม 2535.
มติชน	วันที่ 23 มกราคม 2535.
มติชน	วันที่ 27 มกราคม 2535.
มติชนสุดสัปดาห์	วันที่ 4 มีนาคม 2527.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 7 ฉบับที่ 319 2529.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 7 ฉบับที่ 322 2529.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 9 ฉบับที่ 3004 2529.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 9 ฉบับที่ 404 2529.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 9 ฉบับที่ 419 2529.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 10 ฉบับที่ 508 2533.

มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 9 ฉบับที่	404	2531.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 9 ฉบับที่	419	2531.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 10 ฉบับที่	509	2532.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 11 ฉบับที่	558	2532.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 11 ฉบับที่	559	2533.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 11 ฉบับที่	561.	2533.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 11 ฉบับที่	562	2533.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 12 ฉบับที่	582	2533.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 12 ฉบับที่	633	2533.
มติชนสุดสัปดาห์	ปีที่ 12 ฉบับที่	634.	2533.

#### สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ นายไกรสร (นามสมมุติ) อายุ 27 ปี ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครอง  
จังหวัดขอนแก่น 15 เมษายน 2535
- สัมภาษณ์ นายพันธ์คง (นามสมมุติ) อายุ 42 ปี บ้านพระค้อ ต.พระลับ  
อ.เมือง จ.ขอนแก่น วันที่ 15 เมษายน 2535
- สัมภาษณ์ นายเย็น (นามสมมุติ) อายุ 28 ปี ต.ศาลเจ้าโรงทอง อ.วิเศษชัยชาญ  
จ.อ่างทอง วันที่ 20 พฤษภาคม 2535
- สัมภาษณ์ นายรอดพัน (นามสมมุติ) อายุ 74 ปี บ้านพระลับ ต.พระลับ  
อ.เมือง จ.ขอนแก่น วันที่ 11 เมษายน 2535
- สัมภาษณ์ นายวิทย์ (นามสมมุติ) อายุ 60 ปี บ้านพระลับ ต.พระลับ  
อ.เมือง จ.ขอนแก่น วันที่ 16 เมษายน 2535
- สัมภาษณ์ นายศักดิ์ชัย (นามสมมุติ) อายุ 38 ปี หมู่ 17 อ.เมือง  
จ.ขอนแก่น 16 เมษายน 2535
- สัมภาษณ์ นายสมบูรณะ (นามสมมุติ) อายุ 33 ปี ต.หน้าเมือง  
อ.เมือง จ.ขอนแก่น วันที่ 15 เมษายน 2535



สัมภาษณ์ พ.ต.ต.ชาญฉลาด (นามสมมุติ) กองบัญชาการตำรวจนครบาลเหนือ  
วันที่ 15 มิถุนายน 2535

ภาษาต่างประเทศ

Benedict, Anderson, "Murder and Progress in Modern Siam".

New Left Review. No.181 May - June 1990.

Johnston, David Bruce. Rural Society and the Rice Economy in Thailand

1880 - 1930. Yale University Press, 1969.

McFarland, George Bradley. Thai-English Dictionary. (standard, 1944.

Hobsbawm, E.J. Primitive Rebels. 1969.

Ingram 1971. Economic Change in Thailand 1850 - 1970. Yale University :

Ph.D. Dissertation (Modern History), 1975.

Ockey, Jim. "Chaopho Capital Accumulation and Social Welfare in

Thailand, Grossroad. Vol.8 No.1 (1993).

Somrudee Nicrowattanayingyong. "Thailand's NIC Democracy :

A Study of Provincial Election" 1991.

Tamada, Yoshifumi. "Itthiphon and Amnat : An Informal Aspect of Politius,"

Southeast Asian Studies. Vol.28, March 1991.

### ประวัติผู้เขียน

นายสินธุ์ชัย สุครเสพย์ เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2507 ที่อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 จากโรงเรียนวิเศษชัยชาญ “ตันติวิทยานุกูมิ” และสำเร็จปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาการปกครอง จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีพ.ศ.2530 และสำเร็จปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (บริหารรัฐกิจ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีพ.ศ.2538 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2536

